

เทคนิคการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน”

English Grammar Teaching Through “Peer Assist” Technique

นันทวัน วัฒนมงคลสุข¹ วรพงษ์ คุณเดชอมร² ศิรินาถ บุรณพงษ์³

บทคัดย่อ

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ความเข้าใจในโครงสร้างไวยากรณ์ของผู้เรียนมีสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความสามารถในการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนในสภาพการสื่อสารที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริง สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เกิดทักษะในการฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับบุคคลอื่น บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และนำเสนอแนวคิดในเชิงพรรณนาวิเคราะห์เกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Assist) เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญในการนำเทคนิคการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Assist) มาประยุกต์ใช้ในการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ (Buddy) ที่กำหนดให้ผู้เรียนร่วมกันทบทวนความรู้ พร้อมทั้งจัดทำสรุปเนื้อหาด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นนำมาทบทวน ตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก่เพื่อน ภายใต้การให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอน ผลการศึกษาทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ได้แก่ การได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) การให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer Supervising) และการตรวจสอบร่วมกัน (Peer Mentoring)

คำสำคัญ : เทคนิคการสอนเพื่อนช่วยเพื่อน ไวยากรณ์

Abstract

English Grammar Teaching is related to the ability to learn more thoroughly teaching in the state of communication. Actually, in practice, the reaction. Actually, with other people. This study aims to present Guidelines for the development of English grammar instruction. Descriptive conceptual analysis of teaching techniques.

¹ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

e-mail : nantawanw30@gmail.com

² (ผู้ช่วยศาสตราจารย์) ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

³ ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

"Peer Assist" to understand the importance of teaching techniques. "Peer Assist" is used to teach English grammar. Through the practice of pairing (Buddy) that the students share the knowledge. Prepare summary of English grammar as assigned. Then review, review and advise friends. Under the close guidance of the teacher. The results of the study lead to the teaching of English grammar help friends. The learning process consists of peer feedback, Peer Supervising and Peer Mentoring.

Keywords : Peer Assist technique, English grammar

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งสำคัญอย่างมากสำหรับผู้เรียนและผู้สอน บทบาทของผู้สอนในการจัดบรรยากาศการเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีตามวิธีเรียนของตนเอง จะช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาระบบความคิด รู้จักการสร้างสรรค์ การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน นอกจากนี้ บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้สอนนั่นก็คือ การคิดค้นนวัตกรรมการสอน (Teaching Innovation) ที่มีความทันสมัย และให้คุณประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างสูงสุดและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน ผู้เขียนจึงได้บูรณาการศาสตร์การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ให้เข้ากับการสอนภาษาอังกฤษด้วยการใช้ เทคนิคการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Assist) ด้วยการใช้วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) และ ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนไวยากรณ์ ซึ่งผู้แต่งหวังว่าจะเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้จากการเรียนและลงมือปฏิบัติจริงมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และยังเป็นการเก็บรวบรวมคลังความรู้ (Knowledge Asset) ซึ่งผู้เรียนจะรู้สึกถึงความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองที่มีคุณค่าจากการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองอีกด้วย

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนมาในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และดำเนินธุรกิจหรือค้าขายกับชาวต่างชาติ ภาษาอังกฤษถูกจัดเป็นภาษากลาง (Lingua Franca) สำหรับการสื่อสารโดยเฉพาะระหว่างผู้ใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันในวงการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การค้าขาย หรือเพื่อการศึกษา (Senior, 2006; Walker, 2001 cited in Yuwono and Harbon, 2010) การเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจจากผู้เรียนทั่วไป ภาษาอังกฤษนั้นจัดเป็นหนึ่งในวิชาแกน นอกเหนือจากวิชาศิลปะ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนจึงควรมีความเชี่ยวชาญในการนำไปใช้ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นเพื่อ

การเรียนรู้ ที่นำไปสู่ความเชี่ยวชาญด้านศิลปะการใช้ภาษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสามารถการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ในระดับประเทศ (เคย์, 2554)

โดยธรรมชาติของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร จะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ภาษา (Use) มากกว่าการใช้รูปแบบของภาษา (Usage) จึงอาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไป โดยคิดว่ากฎเกณฑ์ทางโครงสร้างภาษาไม่มีความสำคัญ แต่แท้ที่จริงแล้วการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของโครงสร้างทางไวยากรณ์ด้วย ซึ่งผู้เรียนต้องนำเอากฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมสื่อสารอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งมีความแตกต่างจากการเรียนรู้แบบเดิม ที่มีการเรียนเพียงแค่ฝึกรูปแบบของภาษาอย่างเดียว (อรุณี วิริยะจิตรา, 1987)

นอกจากนี้ ไวยากรณ์ก็เหมือนกับเครื่องหมายจราจร สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จราจรใช้ช่วยบอกให้รู้ว่าผู้เรียนอยู่บนเส้นทางของการเรียนรู้ที่ถูกต้อง การเรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์และกฎต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการนำมาใช้มากยิ่งขึ้น (จินตนา สุจจันท์, 2533) ไวยากรณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้และสื่อสาร หากขาดความรู้ด้านระบบไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแล้ว ผู้เรียนจะไม่สามารถเข้าใจ และไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับสูงได้ จึงกล่าวได้ว่า ไวยากรณ์เป็นตัวบ่งชี้ถึงส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด ในการตีความเหมาะสมและความถูกต้องของคำพูด และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ (Dickins & Woods, 1989)

ความสำคัญของไวยากรณ์มีหลายประการดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้ไวยากรณ์เป็นเสมือนกระดูกสันหลัง เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนทั้งสี่ทักษะ ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียน ซึ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเข้าใจไวยากรณ์อย่างแม่นยำ เพื่อเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความที่สามารถสื่อสารและทำให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ (จินตนา สุจจันท์, 2533) การมีทักษะด้านการเขียนที่ดี จะเป็นแรงเสริมทำให้การเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสัมฤทธิ์ผล ผู้เรียนจะได้มีโอกาสสนทนาโครงสร้างต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาเรียบเรียงเป็นประโยค อย่างเช่น เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของกาลที่เป็นปัจจุบัน (Present Simple Tense) ผู้เรียนจะสามารถเขียนเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันได้อย่างถูกต้อง ถ้าการเรียนการสอนเป็นไปตามนี้ ทักษะด้านการเขียนก็จะเป็นไปอย่างธรรมชาติ และมีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (พิพัฒน์ งอกเสมอ, 2539)

ทั้งนี้ ปัญหาความบกพร่องทางโครงสร้างไวยากรณ์ของผู้เรียน อาจจะเป็นผลมาจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับต้น ๆ เนื่องจากความเข้าใจในโครงสร้างไวยากรณ์ของผู้เรียนแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างยิ่งยวด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนการสอนไวยากรณ์ โดยผนวกกับข้อดีของแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยการนำกลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้พัฒนาทักษะการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อน และพูดคุยกันด้วยความเข้าใจมากกว่าบุคคลอื่น จึงสอดคล้องกับกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

(Peer-Assisted Learning Strategies) ซึ่งเป็นกลวิธีที่สามารถเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถช่วยปรับปรุงอุปนิสัยของผู้เรียนอีกด้วย นับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ (Caserta-Henry, 1996) บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Assist) ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

แนวคิดและทฤษฎี

การสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist)” เป็นการจัดการองค์ความรู้ก่อนการลงมือทำกิจกรรม (Learning Before Doing) เพื่อเป็นการแสวงหาผู้ช่วยที่มีความสามารถที่แตกต่างมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อขยายกรอบความคิดให้กว้างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยคนมาเป็นธงนำ (People Driven) เปิดมุมมองทางด้านความคิดที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนกันระหว่างทีม หรือบุคคลต่อบุคคล

กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย หรือเป็นคู่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือให้มีการผลัดเปลี่ยนกันเพื่อเป็นผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน โดยครูผู้สอนมีหน้าที่เพียงผู้ให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง กิจกรรมการสอนอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือ เพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะ เก่งช่วยอ่อน เป็นวิธีการที่คนเก่งจะช่วยอธิบายแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่คนที่มีความรู้ความสามารถน้อยกว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ได้พิจารณา และค้นหาความรู้ความสามารถของตนเอง ให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพลักษณ์แห่งตนตัวตนในอุดมคติ และการมองเห็นคุณค่าของตนเอง ต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้หล่อหลอม รัก และมีความพร้อมที่จะเรียน มีความสุขในการเรียน โดยเน้นให้มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง อาทิ การสอนด้วยการจับคู่ (One to One Tutoring) กล่าวคือ เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนดีกว่า เลือกจับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่า หรือด้อยกว่า แล้วทำหน้าที่ในการสอนในเรื่องที่ตนเองมีความถนัดและมีทักษะที่ดี

ในด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ Oxford (1997) ได้นิยามความหมายของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้เรียนที่มีความสามารถสูงกว่าจะช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำกว่า ส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน และยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่กันระหว่างผู้เรียนด้วย สอดคล้องกับ Bournemouth University (2002) ที่ระบุว่า วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น คือการเรียนการ

สอนที่เกี่ยวกับการสนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนสูงกว่า เป็นการเรียนการสอนที่หวังเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนา และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการเรียนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับระดับชั้นการศึกษาต่อไป

การใช้กิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านไวยากรณ์ และความสามารถด้านการเขียนประโยคภาษาอังกฤษ ตามทฤษฎีของสจูนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545) เห็นว่าการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning) เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แทนที่จะให้ครูสอนโดยตรง (ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ, 2545) โดยวิธีการเรียนการสอนสามารถกำหนดรูปแบบให้เพื่อนช่วยเหลือแนะนำเพื่อนโดยตรง หรือใช้สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ มาประกอบ ซึ่งกลวิธีการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าว เป็นวิธีการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดมาจากเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาที่ว่า “Learning by Doing”

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ภาษาที่สอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ภาษาที่สอง สามารถแบ่งออกได้ 2 ชนิด ได้แก่ ความรู้แบบตรง (Explicit Knowledge) และความรู้แบบอ้อม (Implicit Knowledge) ซึ่งความรู้ที่ได้รับการวิเคราะห์เป็นนามธรรม เป็นความรู้แบบตรง นั้นหมายถึงความรู้ที่ผู้เรียนรู้ตัว สามารถที่จะพูดอะไรก็ตามที่ผู้พูดรู้ในสิ่งที่พูด ส่วนความรู้แบบอ้อม หมายถึง ความรู้ตามสัญชาตญาณ และการนำไปใช้ได้ (Bialystok, 1981 cited in Fotos and Elis, 1991)

2. สมมติฐานเกี่ยวกับตัวป้อนทางภาษา (Input Hypothesis)

ตัวป้อนทางภาษา หมายถึง ภาษาที่นักศึกษาใช้พูดคุยด้วยกัน ตัวป้อนทางภาษาสามารถกลายเป็นตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ในหลายวิธีด้วยกัน อย่างเช่น ผ่านการปรับให้ง่ายต่อการเข้าใจ (Simplification) หรือ การเจรจาต่อรอง (Negotiating) ในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ซึ่งตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้นั้น เป็นสิ่งจำเป็นต่อการรับรู้ภาษาที่สอง

3. สมมติฐานเกี่ยวกับตัวส่งออกทางภาษา (Output Hypothesis)

การรับตัวป้อนที่เข้าใจได้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้แน่ใจว่าความถูกต้องทางไวยากรณ์นั้น อยู่ในระดับเดียวกับเจ้าของภาษาหรือไม่ ดังนั้น เพื่อพัฒนาความสามารถของภาษาที่สอง จึงจำเป็นต้องจัดห้องเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายอย่างเพียงพอ โดยการฝึกตัวป้อนออกทางภาษาในการเจรจาต่อรอง เพื่อเข้าใจความหมาย (Negotiation of Meaning) (Swain, 1985)

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า สมมติฐานเกี่ยวกับตัวป้อนทางภาษาจะเกี่ยวข้องเมื่อผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับตัวป้อนทางภาษา อย่างเช่น เนื้อหาในบทเรียนที่เรียน โครงสร้างไวยากรณ์จากครู กระทั่งการอธิบายกฎไวยากรณ์จากการทำแบบฝึกหัดกับเพื่อน สำหรับสมมติฐานเกี่ยวกับตัวส่งออกทางภาษาจะเกี่ยวข้องก็ต่อเมื่อผู้เรียนเป็นผู้ส่งออกทางภาษาในการเขียนประโยค

ทั้งนี้หากผู้เรียนเกิดความไม่เข้าใจในการสื่อสาร สมมติฐานเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์จะเป็นตัวเชื่อม นั่นคือ จะมีการปรับลักษณะของตัวป้อนทางภาษา อย่างเช่น ทำให้ตัวป้อนทางภาษาเป็นที่เข้าใจง่ายขึ้น

ความสำคัญของไวยากรณ์มีอิทธิพลอย่างมากต่อทักษะการเขียนของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และเข้าใจในการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เพื่อถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษร ซึ่งต้องอาศัยคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ เครื่องหมายวรรคตอน เพื่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถส่งสารในลักษณะของงานเขียนได้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเป็นหลักสำคัญ (วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์, 2531) เนื่องจากการเขียน คือ การเรียบเรียงความคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนต้องอาศัยความรู้ ความสามารถด้านไวยากรณ์ เพราะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การเขียนชัดเจน ทั้งยังเป็นเครื่องแสดงระดับความสามารถของผู้เขียนได้อีกด้วย (บัญชา อิงสกุล, 2541)

ความสำคัญของการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและกระตุ้นกระบวนการทางความคิด ให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ช่วยให้จดจำบทเรียนได้ดีขึ้น และเป็นการฝึกทักษะทางการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (นฤมล ทองเจียม, 2542)

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำเป็นต้องสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่งผลให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการสนทนา จนเกิดเป็นความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนผู้เรียนตกผลึกและถ่วงความรู้ที่อยู่ในสมองให้กลายเป็นคำพูด ข้อเขียน ที่เป็นการแสดงออกมาภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตน และมีพัฒนาการทางความคิดแบบรวบยอด คิดค้น สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2553) ได้สรุปความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ 1) เป็นการเพิ่มทรัพยากร หรือแหล่งข้อมูลความรู้ จากเดิมที่มีแหล่งความรู้เพียงแหล่งเดียว คือ ครูผู้สอน 2) ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากขึ้น อันเกิดจากการพูดคุยสนทนา และการป้อนข้อมูลย้อนกลับ ทบทวนเฉพาะเจาะจงตามความต้องการของแต่ละบุคคล 3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และ 4) การที่ผู้เรียนแต่ละบุคคล ได้ทดลองกระบวนการคิดทบทวนด้วยตนเอง จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) ได้แก่ การให้ผู้เรียนแต่ละคน สรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน วิเคราะห์ ข้อดีข้อด้อยของกันและกัน โดยทบทวนความต้องการ

ของแต่ละคน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของเพื่อน จากนั้นให้ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการสังเกต และทบทวนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ โดยแต่ละคนจะต้องสะท้อนให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยแต่ละคนเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเองก่อน และให้เพื่อนที่จับคู่ทำกิจกรรมเป็นผู้รับฟัง

2) กระบวนการให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer Supervising) ทั้งคู่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน นำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือนำเอาส่วนดีของเพื่อนไปใช้ในการทบทวนความรู้ และการเรียนของตนเอง

3) กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน (Peer Monitoring) เป็นการประเมินผลและการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนเอง รวมทั้งระหว่างผู้เรียน กับครูผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ สามารถกำหนดแนวทางได้ทั้ง การตรวจสอบโดยเพื่อนผู้ที่มีความสามารถทางด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสูงกว่า เป็นผู้ตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือการตรวจสอบร่วมกันในทักษะด้านที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ หรือการตรวจสอบร่วมกันในระหว่างผู้เรียนเอง ซึ่งกระบวนการนี้นับเป็นการดึงเอาศักยภาพทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนแต่ละคนออกมา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

วิธีการจัดการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ (Buddy) มีวิธีการเบื้องต้นโดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเกี่ยวกับ การเรียนการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” นี้ว่าทำไปเพื่ออะไร อะไรคือสาเหตุหลักของปัญหาที่ต้องการขอความช่วยเหลือ
2. ตรวจสอบว่าใครบ้างที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวมาแล้วบ้าง โดยแจ้งแผนการเรียนการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ของทีมให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้รับรู้ เพื่อหาผู้รู้ถึงปัญหาดังกล่าว
3. กำหนด Facilitator หรือ ผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม เพื่อให้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังเอาไว้
4. คำนี้เกี่ยวกับการวางแผนตารางเวลาให้เกิดความเหมาะสม และทันต่อการนำไปใช้งาน หรือการปฏิบัติจริง โดยอาจเผื่อเวลาสำหรับปัญหาที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตร่วมด้วย
5. เลือกผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย (Diverse) ทั้งทางด้านทักษะ (Skill) ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ (Competencies) และประสบการณ์ (Experience) สำหรับจำนวนผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนควรจะอยู่ที่ประมาณ 6 – 8 คน
6. มุ่งเน้นหาผลลัพธ์ หรือสิ่งที่ต้องการได้รับจริง ดังกล่าวคือ การเรียนการสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” นั้นจำต้องมองให้บรรลุถึงปัญหา สร้างทางเลือกให้หลากหลาย มากกว่าที่จะใช้คำตอบสำเร็จรูปทางใดทางหนึ่ง
7. วางแผนเกี่ยวกับเวลาสำหรับการพบปะสังสรรค์ทางสังคม หรือการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ

8. กำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายให้เกิดความชัดเจน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน

9. แบ่งเวลาที่มีอยู่ออกเป็น 4 ส่วน นั่นคือ

9.1. ในส่วนแรกใช้สำหรับทีมเจ้าบ้านเพื่อแบ่งปันข้อมูล (Information) บริบท (Context) รวมทั้งแผนงานในอนาคตด้วย

9.2. ส่วนที่สอง ใช้สนับสนุน หรือกระตุ้นให้ทีมผู้ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นทีมเยือนได้ซักถามในสิ่งที่เขาจำเป็นต้องรู้

9.3. ส่วนที่สาม ใช้เพื่อให้ทีมผู้ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นทีมเยือนได้นำเสนอมุมมองความคิด เพื่อให้ทีมเจ้าบ้านนำสิ่งที่ได้ฟังไปวิเคราะห์

9.4. ส่วนที่สี่ ใช้สำหรับการพูดคุยโต้ตอบ พิจารณาเพื่อไตร่ตรองสิ่งที่ได้แลกเปลี่ยนในการเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปและอภิปรายผล

เทคนิคการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer-Assisted Learning Strategies) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีมุ่งหมายให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ความรู้จากการค้นคว้า ดำเนินการ ตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างสูงสุด จากนั้นจึงกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูง ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำกว่า ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ (Buddy) ที่กำหนดให้ผู้เรียนร่วมกันทบทวนความรู้ พร้อมจัดทำสรุปเนื้อหาด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นนำมาทบทวน ตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก่เพื่อน ภายใต้การให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอน

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และทักษะในการเรียนรู้และใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ผ่านกลไกการเรียนรู้ ได้แก่

1) กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) จะช่วยให้ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องเตรียมตัวและศึกษาความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายอย่างดี เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติบทบาทของผู้สอน คือ บรรยาย อธิบาย ถาม-ตอบ กับเพื่อนคู่เรียนได้ อีกทั้งผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะตั้งคำถามประเภทต่างๆ ก่อให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ใกล้เคียงกับสภาพการณ์จริง ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ไวยากรณ์เป็นแกนหลักเพื่อเรียบเรียงประโยคสนทนา ซึ่งจุดเด่นของการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้โดยการได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพโดยเพื่อนมีหลายประการ จากงานของ Liu & Lee, (2013) อ้างถึงใน พินดา วราสุนันท์,

(2558) สรุปว่า การที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว ด้วยการมากกว่าการที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากครูผู้สอน เพราะเกิดความไว้วางใจ และบรรยากาศการเรียนรู้แบบมิตร อีกทั้ง ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนมีขอบเขตเฉพาะเจาะจง ทำให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เนื่องจากวิวุฒิและคุณวุฒิที่ใกล้เคียงกัน และความรวดเร็วและความสม่ำเสมอในการได้รับข้อมูลย้อนกลับระหว่างเพื่อนสู่เพื่อน ดังนั้น ในการออกแบบการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน ทั้งนี้ ตัวอย่างงานของ Svinicki (2001) ที่เน้นสร้างแรงจูงใจโดยการเพิ่มคะแนนให้แก่ผู้เรียน เป็นต้น พร้อมทั้ง ครูผู้สอนจะต้องดูแลและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนสู่เพื่อนนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2) กระบวนการให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer Supervising) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้ข้อมูลสะท้อนกลับ และสามารถนำไปใช้แก้ไขจุดบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในการเรียนได้มาก นำไปสู่ร่วมกันแก้ปัญหาหรือพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมร่วมกันให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ระบุว่า กิจกรรมในลักษณะนี้ จะช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้สังเกตถึงพฤติกรรมการเรียน ร่วมกันให้คำวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์ และให้คำแนะนำเพื่อให้เพื่อนทราบจุดเด่นและจุดบกพร่องที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในกระบวนการนี้ ครูผู้สอนจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ทั้งสองฝ่ายผลัดกันแสดงบทบาท และมีมาตรการในการให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดขัดแย้ง อีกทั้งร่วมสังเกตการณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษต่อไป

3) กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน (Peer Monitoring) กระบวนการนี้ ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการประเมินผล และการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ ทั้งในระหว่างผู้เรียนเอง และครูผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ ที่จะทำหน้าที่ในลักษณะของพี่เลี้ยง ที่จะร่วมให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผล รวมทั้งการกำหนดการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันเกิดจากการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อย่างเป็นระบบ และชัดเจน เนื่องจากจะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาการของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการตรวจสอบร่วมกันนี้ Bang, (2004) และสุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข, (2553) ได้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนการออกเสียง ไวยากรณ์ สำหรับผู้เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะในการเสริมสร้างทักษะในการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น โดยให้ผู้เรียนมีกระบวนการตรวจสอบและเรียนรู้แนวทางการออกเสียงที่ถูกต้องร่วมกัน ซึ่งเทคนิคนี้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทั้งในวิชาการแปล วิชาล่าม ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจากผลการศึกษาและทดสอบนั้นจะให้ผลที่ดีกว่าก่อนการใช้วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) การกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการเรียนรู้

ก็ยังคงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อแสวงหาความเหมาะสมในการเรียนการสอนที่ให้ผล
ที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนนักศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- เคน เคย์. (2554). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: สำคัญอย่างไร และจะทำสำเร็จได้อย่างไร**, หนังสือ
**21st Century Skills: Rethinking How Students Learn ทักษะแห่งอนาคต การศึกษา
เพื่อศตวรรษที่ 21**. สำนักพิมพ์โอเพ่นเวลดส์
- จินตนา สุขจางันท์. (2533) . การเรียนการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา.
เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จุไรรัตน์ สุครุ่ง. (2559). การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน : ทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครูที่
ยั่งยืน. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (ก.ค. – ธ.ค.) 2559.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ . (2545). การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: เมธีทีป.
- นฤมล ทองเจียม. (2542). การพัฒนากิจกรรมที่เน้นกลวิธีทางสังคม เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียน
ภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บัญชา อึ้งสกุล. (2541). การเสริมสร้างการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน.วารสารวิชาการ
1(2),63-71.
- พินดา วราสุนันท์. (2558). การพัฒนาผู้เรียนโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน. วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 : มกราคม
- เมษายน 2558
- พิพัฒน์ งอกเสมอ. (2539). ผลของกิจกรรมผังความสัมพันธ์ของความหมายที่มีต่อความสามารถ
และความคิดเห็นในการเขียนย่อความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์. (2531). **เทคนิคการสอนเขียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา**.เชียงใหม่:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2553). การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น.
วารสารญี่ปุ่นศึกษา. 27, 1. 81-96.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (1987). การสอนไวยากรณ์แบบสื่อสารใน Sripoom Akkramas, Chaleose
Publchol, Alec Bamford & Rachanee Senisrisant (Eds.), English Language
Teaching in the Thai Context (pp.165-177). Bangkok: Aksorn Charoentat Press.

- Bang Hyunhee. (2004). **On the Potential of Group-Monitoring during Pronunciation Practice: Focusing on Changes in the Learner Consciousness.** Japanese Language Education, Volume 27, 129-143.
- Bournemouth University. (2002). **Peer assisted learning.** Available: <https://www1.bournemouth.ac.uk/students/library/guests-visitor-information/peer-assisted-learning-pal>
- Caserta-Henry, C. (1996). **Reading buddies A first grade intervention program.** The Reading Teacher, 49, 500- 503.
- Dickins,P.M.R.& Woods,E.G. (1988). **Some criteria for the development of communicative grammar tasks.** TESOL Quarterly,22(3), 623-646.
- Fotos, S.& Ellis R.(1991). **Communicating about grammar: A task-based approach.** TESOL Quarterly, 25(4),605-628.
- Liu, E.Z.F. & Lee, C.Y. (2013). **Using peer feedback to improve learning via online peer assessment.** The Turkish Online Journal of Educational Technology 12 (1), 187-199.
- Oxford, R. (1997). **Cooperative Learning, Collaborative Learning and Interaction: Three Communicative Stands in the Language Classroom.** The Modern Language Journal, Volume 81, 443- 456.
- Svinicki, M.D. (2001). **Encouraging your students to give feedback.** New Directions for Teaching and Learning 87, 17-24.
- Swain, M. (1985). **Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development.** In gass,S.&Madden,C.(Eds). Input in second language acquisition. Massachusetts: Newbury House.
- Topping, K. (2001). **Peer- and parent-assisted learning in reading, writing, spelling, and thinking skills [Electronic version].** Edinburgh, Scotland: The Scottish Council for Research in Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED452496
- Yuwono, G. I., Harbon, L. (2010). **English Teacher Professionalism and Professional Development:Some Common Issues in Indonesia.** Asian EFL Journal. 12(3): 145-163.